

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel
op Vrijdag 24 november 1967

JEUGDBESCHERMING: WENS EN WERKELIJKHEID

Rede uitgesproken door Mr. Eric LENS

Jeugdbescherming?

Protectiemaatregelen voor de jeugd in gevaar.

Deze bescherming is een dubbel schild waarvan het ene de jeugd in het algemeen beveiligd en het andere die kinderen en adolescenten die in het bijzonder bedreigd worden in hun normale opgang, ontplooiing en maatschappelijke integratie.

Vandaag belangt ons in het bijzonder deze individuele bescherming aan.

Dat ze zich niet richt tot het gezin dat zich bewust is van zijn moeilijkheden en uit eigen beweging beroep doet op personen en diensten die het kunnen helpen, ligt voor de hand maar tot die families die niet in staat zijn de problemen van opvoeding op te lossen zonder dat zij hulp inroepen van buiten uit of tot die gezinnen die uit onwetendheid, onverschilligheid, onbekwaamheid of koppigheid weigeren aan te kloppen bij de medische, sociale en psychologische centra en organismen.

U vat het onmiddellijk. Hier stuiten wij op een eerste praktisch probleem: hoe deze gezinnen ontdekken, hoe ze opsporen?

Op 18-jarige leeftijd pleegde *John Straub* in een voorstad van *San Francisco* een gewapende overval op een bar. Toen hij trachtte te ontvluchten schoot hij over zijn schouder heen en doodde zo een der bezoekers.

De volgende dag blokletterden de kranten: « Zoon uit een rijke familie begaat misdaad », noch de kranten, noch de politie begreep iets van de moord, nochtans *John Straub* stond terecht wegens een halsmisdaad.

Joan Mc Cord, criminologe verbonden aan de *Stanford-University* te *New York* en geïntrigeerd door de grote koppen in de kranten begon de levensgeschiedenis van de jonge gangster te reconstrueren.

De vader van *John* was hogere officier bij de Marine terwijl zijn moeder doceerde aan een *High School*.

De vrienden van de familie waren het allen er over

eens dat het de jongen aan niets had ontbroken; het was een welstellend gezin.

Eén slechts ging niet akkoord: hij vertelde hoe *John* toen hij drie jaar was vaak de hele dag werd alleen gelaten onder de zorg van zijn vijfjarig broertje *Bill*, terwijl de beide ouders aan het werk waren en aan hun carrière dachten.

Geleid door deze aanduiding trachtte *Joan Mc Cord* het gezin te bezoeken. Aanvankelijk werd haar telefonisch verzoek afwijzend begroet: « Ik geef les weet U, en ik ben van plan het geval met mijn studenten te bespreken ».

Tenslotte werd ze toch uitgenodigd: zij had nooit gedacht in zo'n prettige sfeer terecht te komen en zo warm te worden ontvangen. Er werd gepraat over het mooie huis en over de militaire carrière van de kolonel. Na tien minuten of een kwartier bracht zij het gesprek op *John*. En op haar vraag hoe hij als kind was geweest kreeg zij een vloed van verhalen te horen waarin de woorden « koppig » en « onopvoedbaar » herhaald en benadrukt werden. *Mevrouw Straub* vertelde meteen dat ze er steeds had voor gezorgd dat er voor haar jongens voldoende te eten was en dat ze elke dag een warme maaltijd kregen. Als ze op reis gingen, zij en haar man, verhuurden zij het huis aan jonge mensen die beloofden voor het warme eten te zorgen.

Toen de kolonel aan de telefoon werd geroepen, vertelde *Mevrouw Straub* dat haar man eigenlijk geen kinderen had gewild en dat *John* daarom wellicht zo was geworden.

Wanneer op haar beurt *Mevrouw Straub* thee ging zetten vertelde haar man die zijn mond hield als ze samen waren, dat hij er zeker van was dat het met *John* nooit zo ver zou zijn gekomen als zijn vrouw haar carrière had willen opgeven om voor de kinderen te zorgen.

Door *Joan Mc Cord* daarover ondervraagd, zuchtte *Me-*

vrouw *Straub*: « Als ik maar geweten had dat het zó belangrijk was, had ik het wel beter gedaan ».

Dit is een historisch geval waaruit enkel de identificerende informatie is verwijderd. Deze keiharde feiten tonen aan hoe belangrijk het opsporen van kinderen en gezinnen in gevaar is.

Het is de taak van iedereen: zij begint bij bureaus, vrienden en verwanten; samen met de bevoegde autoriteiten en organismen moeten zij het de Jeugdbeschermingscomités en de Jeugdrechtbanken mogelijk maken de toestanden te kennen en gepast op te treden.

Jeugd in gevaar.

Over de jeugd schreef de Amerikaanse pedagoog en auteur, *Bruno Bettelheim*: « With all the newsstories about juvenile delinquency and cheating, young people are more straightforward, the more honest, more idealistic, more willing to respect what is truly respectable than they will ever be again. It is a pleasure to work with them, and to measure oneself against the unattainable standards of youth ».

« Ondanks alle nieuwtjes en praatjes over misdadige jeugd, is ze meer vooruitstrevend, eerlijker, idealistischer, meer ingesteld om te eerbiedigen wat werkelijk waard is geëerbiedigd te worden, dan dat ze ooit weer zal zijn. Het is prettig te werken met haar, en zichzelf te meten met die onbereikbare standaarden, de jeugd eigen ».

Tegenover deze belofte — en hoopvolle gestaltegeving der jeugd moeten we — helaas — ook haar ziektebeeld weergeven.

In zijn inleiding op de studiedagen te Luxemburg gewijd aan « *Les problèmes de l'enfance exposée à des dangers moraux et sociaux* » definieerde *Schaber* ze als volgt: « les enfants menacés dans leur développement personnel et leur adaptation sociale et qui rencontrent ou créent des difficultés particulières, en face desquelles leurs ressources personnelles et celles de leur milieu se révèlent insuffisantes ».

Bij verdere ontleding van deze bepaling, meen ik dat de diagnose van de zieke jeugd of de jeugd in gevaar zeer scherp werd gesteld.

Inderdaad, de ontluiking van de persoonlijkheid en de maatschappelijke aanpassing van het kind kunnen geremd of geschokt worden wanneer het wordt aangetaast, hetzij in zijn moraliteit of opvoeding, hetzij in zijn lichamelijke gezondheid of veiligheid.

Deze aantasting vindt zijn oorsprong

Ofwel in het feit dat de minderjarige zich overlevert aan prostitutie, ontucht, spel of activiteiten die er hem aan blootstellen;

Ofwel in het feit dat ouders of opvoeders tekort schieten in taak van opvoeding of toezicht;

Ofwel in het feit dat de ouders en opvoeders nalaten de gepaste verzorging te geven aan hun zieke, debiele of abnormale kinderen.

« Bien évident nous nous trouvons en présence de familles misérables, épuisées par l'absence de ressources, de logement et de santé, aux prises avec des problèmes familiaux complexes; épuisées c'est à dire, incapables de faire face et de ce fait, à la fois démissionnaires et agressives à l'égard de l'enfant en l'aimant et y étant profondément attachés ».

Ce sont aussi des enfants exposés à l'alcoolisme, la prostitution et la débauche, ce tableau étant ou non associé à un tableau de misère générale, et toujours mêlés à des problèmes humains graves » zo schrijft *Myriam David* en zij gaat verder: « Peut-être à tort, ne pensons-nous pas assez à d'autres enfants, en danger eux aussi, enfants vivant dans les milieux dits « évolués » mais exposés à la personnalité profondément perturbée de leurs

parents — perturbations souvent masquées par un certain degré de réussite professionnelle ou sociale ».

Tot deze laatste categorie behoorde ongetwijfeld *J. Straub*.

Ik denk terug, niet zonder een tikje heimwee en enig schuldbesef, aan mijn stagetijd. Ik denk in het bijzonder aan de zittingen van het bureau van kosteloze raadplegingen: de schamelen, hoe boden zij zich aan? Zo weer- en hulpeloos, zij vochten niet meer, moe en uitgeput moreel en fysisch, zij incasseerden nog alleen.

Ik denk aan de zeer jonge advocaat die dat menselijk probleem toegespeeld krijgt in geheel zijn omvang en complexiteit. Hij kan geen afdoende oplossing geven bij gebrek aan hulpbronnen.

Welnu, thans is het de taak van het Jeugdbeschermingscomité en de Jeugdrechtbank de wegen en de middelen te vinden.

Het jeugdbeschermingscomité en de jeugdrechtbanken

De Wet op de Jeugdbescherming is een monumentale constructie die wij gezamenlijk zullen doorwandelen, of liever, doorlopen: ik zal zo vrij zijn zo nu en dan, hier en daar, een deur open te duwen.

Voor de leek wordt het wellicht een eerste kennismaking terwijl het voor de jurist een ontmoeting van oude bekenden zou moeten zijn.

De conceptie en de correlatieve structuren zal ik pogen weer te geven; maar mocht mij dit niet gelukken dan zal U mij dit niet — naar ik hoop — als een strafbare poging ten laste weerhouden.

Jeugdbeschermingscomité

In de hoofdplaats van elk gerechtelijk arrondissement wordt minstens één Jeugdbeschermingscomité opgericht.

Zo het belang van de jeugd, het bevolkingsaantal, de regionale en taalbehoeften het vereisen, kan de Koning er twee of meerdere in het leven roepen. Bovendien kunnen in de schoot van dit comité secties worden gecreëerd die beantwoorden aan dezelfde territoriale of taalcriteria.

Het comité wordt samengesteld uit 12 tot 24 leden die worden gerecruteerd uit diensten, instellingen of organisaties die zich bijzonder bezig houden met jeugdbescherming. Deze samenstelling is representatief. Hier schuilt dan ook een niet gering gevaar: de verpolitizing der benoemingen.

Ik durf dan ook de vrome wens uitspreken: mochten de wettelijke, professionele en humane kwaliteiten toch de enige benoemingscriteria zijn in deze zo delicate materie.

Preventie is de specifieke taak van het comité.

Op verzoek van de minderjarige zelf of op vraag van zijn ouders of van hen die met de feitelijke bewaking gelast zijn treedt het comité op: het verzamelt en behandelt de eerste elementen en wordt in deze opdracht geholpen door de onderscheiden technische diensten.

Zo onderzoekt de sociale dienst de fysische en mentale toestand, evenals de morele en maatschappelijke achtergrond van de adolescent, terwijl de medico-psychologische dienst dit onderzoek vervolledigt.

Aan de hand van de verkregen elementen zal het comité kunnen beslissen welke maatregelen er kunnen genomen worden.

Vervolgens worden ze georiënteerd en gecoördineerd tot een gedragslijn die in volle vrijheid door de belanghebbende kan aanvaard of verworpen worden. Want dit is essentieel: de blijvende vrije toestemming der hulpvragende partij wordt geponeerd.

Dit houdt in:

1) dat de verantwoordelijke voor de minderjarige op elk gebied de interventie van het comité of zijn diensten kan weigeren, zelfs tijdens het onderzoek;

2) dat, met het oog op de behandeling, zij zelf de organismen of de personen die hun voorkeur hebben, mogen kiezen;

3) ook dat zij zich al of niet akkoord kunnen verklaren met het aandeel der kosten waarvoor zij zullen moeten tussenkomen.

Een vraag die U zeker reeds heeft beziggehouden is de volgende: wie betaalt hier de rekening?

In principe zijn de maatregelen die genomen worden door het comité ten laste van het budget van het Ministerie van Justitie, voor zover zij niet zouden gedekt worden — door de jeugdige zelf — zijn onderhoudsplichtigen of — één of ander openbare of private instelling. Dat de gelden worden voorgeschoten door de staat, is licht te begrijpen, hij biedt ook — gewoonlijk toch — de meeste waarborgen t.a.v. de schuldeisers.

Maar het comité duidt de private en publieke organisaties aan die financieel moeten tussenkomen, ook bepaalt het in welke mate de adolescent, zijn ouders of zijn verantwoordelijken, financieel moeten bijdragen.

Tegen deze beslissing kunnen zij zich verhalen bij de Jeugdrechtbank. Hieruit blijkt nogmaals de grote bekommernis van de wetgever om de minderjarige actief te betrekken bij de individuele profylaxie en zijn eigen vrijheid te eerbiedigen, wat getuigt van het eigentijdse karakter van deze wet.

Om zijn zo diverse als uitgebreide taak naar behoren te kunnen uitvoeren, heeft de wetgever aan de Minister van Justitie opgedragen, verschillende diensten en centra te organiseren en ter beschikking te stellen van het comité.

Het zijn: het *Administratief Secretariaat*; de eigenlijke *Sociale Dienst* en de *Technische Centra*.

Oorspronkelijk was het *Administratief Secretariaat* niet uitdrukkelijk voorzien in de wet van 8 april 1965, maar uit de parlementaire bescheiden blijkt dat het creëren ervan steeds in de bedoeling van de wetgever lag. Het kwam dan ook tot stand bij K.B. van 30 juni 1966 en heeft een specifieke administratieve opdracht:

— het verzamelen der gegevens die door de ouders, voogden, minderjarigen of technische centra worden verstrekt;

— het samenstellen van de bundels;

— de kennisgeving van richtlijnen aan de uitvoeringsdiensten;

— de boekhouding en andere.

Dat daarentegen de eigenlijke *Sociale Dienst* niet uit de jeugdbescherming kan worden weggedacht, ligt voor de hand: Art. 64 van de Wet op de Jeugdbescherming voorzorg er dan ook uitdrukkelijk één in elk gerechtelijk arrondissement.

Deze dienst bestaat uit vrijwillige en permanente afgevaardigden.

Van deze laatsten staan sommigen ter beschikking van het Jeugdbeschermingscomité en anderen van het Parket van de Jeugdrechtbank. Het zijn staatsambtenaren d.i. zij staan qua tucht en bevordering onder het gezag van de Minister van Justitie.

De vrijwillige afgevaardigden daarentegen worden enkel vergoed voor hun reis- en verblijfkosten.

Beiden, permanente en vrijwillige, moeten houder zijn van een diploma waaruit blijkt dat zij voldoende pedagogische of sociale kennis bezitten. Na vooraf geslaagd te zijn in een examen dat toelating geeft tot een proef-

tijd, worden zij geplaatst onder de leiding en de controle van de autoriteiten van het comité.

Hier zou ik een kleine suggestie durven doen: kan het niet overwogen worden dat er eventueel advocaten-stagiaires zouden worden opgenomen in het kader der vrijwillige afgevaardigden? Inderdaad, zou dit geen prachtige voorbereiding zijn voor eventueel later te benoemen jeugdmagistraten?

Blijven nog de *Technische Centra*.

In elk gerechtelijk arrondissement of ten minste in elke provincie moet het Jeugdbeschermingscomité er over kunnen beschikken: het zijn werkinstrumenten.

Het *medico-psychologisch centrum* bestaat uit geneesheren, psychiaters en psychologen die de lichamelijke, psychische en morele afwijkingen van de minderjarigen opsporen, daarover een diagnose stellen en wenken tot voorlichting bij de opvoedings- of behandelingsmethoden geven.

Om in spoedgevallen de jeugdigen op te vangen totdat de sociale dienst en het medico-psychologisch centrum hun onderzoek hebben afgesloten, werden de *centra voor eerste onthaal* opgericht; vandaar uit worden zij geplaatst in een aangepast milieu of gespecialiseerde inrichting.

U ziet dat de rol van het Jeugdbeschermingscomité in het geheel der Jeugdbescherming van enorm groot belang is.

— Op regionaal of lokaal vlak vindt het initiatieven die beantwoorden aan reële behoeften: of liggen de noden van de jeugd op het platteland niet anders dan deze van de grootstad? Of liggen de noden van het arbeiderskind niet anders dan deze uit de „zogezegde“ geëvolueerde milieu's?

— Op nationaal vlak kan het de inspirerende motor zijn van een algemeen jeugdbeleid.

De grenslijn tussen de algemene en individuele profylaxie kan niet worden getrokken; zij raken mekaar en werken op elkaar stimulerend en verrijkend in.

Jeugdrechtbanken.

Het ware te mooi geweest dat in het raam van de sociale protectie alle problemen in verband met het kind in gevaar en zijn familie, steeds een oplossing hadden gekregen door tussenkomst van het Jeugdbeschermingscomité, zijn diensten, centra en organismen.

Neen, de Jeugdrechtbank is een reële *noodzaak* wanneer de toestand zo is dat er dwangmiddelen worden vereist en er belangen- en rechtsconflicten ontstaan.

De gespecialiseerde rechters die in de Jeugdrechtbank zetelen, spreken zich uit over de onderscheiden verdelingen ter bescherming van de jeugd en de burgerlijke geschillen die rechtstreeks betrekking hebben op de essentiële rechten en het juridisch statuut van de minderjarige.

Uit het tweeledig karakter van de taak van de Jeugdrechters komt ook de meer *bijzondere aard* van onze Jeugdrechtbank naar voren; zij moeten vonnissen vellen met een penaal-correctief karakter — vergeeft u mij dat ongelukkig woord «penaal» — én op civielrechtelijk gebied.

Reeds in het wetsproject van 13-9-1963, neergelegd door Minister Vermeylen, werd de hiernavolgende tekst opgenomen; het is het huidige artikel 7, alinea I: «In elke rechtbank van eerste aanleg wordt er een afdeling, Jeugdrechtbank genaamd, ingericht die uitsluitend kennis neemt van de zaken die haar door deze wet worden toegevoerd».

Ofschoon het project van deze wettekst nooit enige verandering onderging, toch werd de idee, de oorspronkelijke

optiek van haar auteurs, in de loop van de parlementaire discussies volledig gewijzigd.

Inderdaad, aanvankelijk werd beoogd — en dit in aansluiting met de gerechtelijke hervorming — dat de Jeugdrechtbank naast de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel en de sociale rechtbank, zich als een vierde afzonderlijke afdeling in de gerechtelijke organisatie van het arrondissement zou integreren.

In dit perspectief werd dan ook het wetsproject op 13 september 1963 neergelegd: de jeugdrechtbank zou een reële autonome entiteit zijn.

Maar de besprekingen in de Senaatscommissie hebben er toe geleid dat deze oorspronkelijke idee moest prijsgegeven worden: inderdaad, aan de Jeugdrechtbank wordt een belangrijke bevoegdheid toebedeeld op burgerlijk gebied die normaliter toebehoort aan de rechtbanken van eerste aanleg.

Het volstaat de lijst der *mogelijke civiele* conflicten waarbij de jeugdige kan betrokken zijn, te overlopen om zich rekenschap te geven van het enorm arbeidsveld van de Jeugdrechter.

Ik noem even op: problemen in verband met:

- de woonplaats van de minderjarige;
- de toestemming tot zijn huwelijk;
- maatregelen bij de scheiding der ouders;
- zijn adoptie;
- uitoefening van de ouderlijke macht, zowel wat zijn persoon als goederen betreft;
- voogdij en ontvoogding.

Geen enkele titel van het Personenrecht ontbreekt!

Welke konden nu de beweegredenen van de Wetgever geweest zijn om aan de Jeugdrechters ook civielrechtelijke bevoegdheid te geven?

Waarom dit dualisme?

Het lag ongetwijfeld in de bedoeling van de Wetgever — en het strookt volkomen met de geest van de nieuwe wet te vermijden dat aan het optreden van de Jeugdrechter alleen een *quasi-repressief* karakter zou worden toegewezen. Ten onrechte heeft de kinderrechter van 1912 nog teveel de image van een boeman die sancties uitdeelt. De Jeugdrechter daarentegen zou — en ik citeer — « un magistrat de type familial » worden die de belangen van het kind, zo moreel als stoffelijk, zou behartigen.

Vervolgens kan de Jeugdrechter thans, gewapend met de elementen die hem door de sociale en medico-psychologische diensten worden verstrekt, een juiste en praktische beslissing nemen.

Onze magistraten moesten maar al te dikwijls vonnissen vellen aan de hand van de adviezen verstrekt door het openbaar ministerie of zich baseren op de wet of zelfs op de tegenstrijdige verklaringen van de partijen, naar voren gebracht bij monde van hun advocaten.

Wij hoeven elkaar geen Liesbeth te noemen: wij kennen allen de waarachtigheid en de betrouwbaarheid van sommige verklaringen.

Ten slotte, heeft de Jeugdrechtbank een belangrijke *controlerende* bevoegdheid in verband met de uitvoering van de ouderlijke macht: de rechter heeft tot opdracht na te gaan waar « het reële belang » van het kind ligt.

Nu kan de Jeugdrechter met volle kennis der elementen een conflict in verband met het bewakingsrecht van het kind, oplossen of vermijden en over een verzoek tot wijziging van het burgerlijk statuut of de juridische bekwaaamheid van de adolescent beslissen.

Wanneer ik het daareven had over het eigen karakter van de Jeugdrechtbanken, sprak ik u terloops reeds over de eigen structuur. Ik veroorloof mij dan ook nu zeer kort te zijn.

De Koning bepaalt per arrondissement het aantal ka-

mers in de jeugdrechtbank. Zo heeft het gerechtelijk arrondissement Brussel zeven, Antwerpen vier, Gent, Charleroi, Luik drie, Dendermonde, Leuven, Kortrijk, Brugge en Bergen twee kamers, terwijl de overige arrondissementen er slechts één tellen.

Deze kamers worden voorgezeten door een alleenzettelend rechter die voor de eerste maal voor een voorlopige termijn van drie jaren wordt aangeduid. Na een ambtstermijn van acht jaar wordt die aanduiding definitief.

Zo de Wetgever heeft gesteld dat een kandidaat-jeugdrechter reeds effectief een rechterlijk ambt moet hebben bekleed, dan lag het toch ook in zijn bedoeling — ofschoon niet uitdrukkelijk geëist door de wet — dat de kandidaat een bijzondere geschiktheid en ondervinding zou hebben van de jeugd en haar problemen.

Voor de Jeugdkamers van beroep — er zijn er te Gent, Brussel en Luik telkens één — duidt de Koning de voorzitter onder de kamervoorzitters of raadsheren van het Hof van Beroep aan.

Mocht er iemand onder U een bijzondere interesse hebben voor het financieel aspect van deze aanduidingen, dan beveel ik hem ten eerste de lezing aan van art. 91, par 3, al. 2.

De Prokureur des Konings duidt de ambtenaren van het *Openbaar Ministerie* die moeten optreden in de jeugdrechtbanken aan. Dit laat toe de substituten voor te bereiden en te specialiseren.

Even nog, wil ik dit onderstrepen — het is essentieel —: telkens de Rechtbank van Eerste Aanleg zich zal moeten uitspreken over de voorlopige maatregelen t.a.v. de minderjarige, zullen de ambtenaren verbonden aan de jeugdrechtbanken verplichtend moeten optreden.

Een of meerdere *onderzoekrechters* worden door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg gelast met de behandeling der zaken die behoren tot de bevoegdheid van de jeugdrechtbank.

Over de aanduiding van de zo onmisbare *griffiers* vinden we in de wet geen enkel spoor maar « les besoins créent l'organe ».

De *advocaat*? Deze werd nu eens niet vergeten.

Hoe zou de jeugdige in nood dat sacrosante recht op verdediging niet genieten? Neen, in zijn bekommernis om de jeugdige delinquent ging de Wetgever zelfs verder. Bij de behandeling van de maatregelen t.a.v. de minderjarige — hij is partij in zake — moet hij worden bijgestaan door een raadsman; de advocaat neemt deel aan de debatten die in de raadkamer plaats grijpen, terwijl de minderjarige daar gewoonlijk niet bij aanwezig is. Dit dit een gelukkige en psychologisch verantwoorde innovatie is, moet ik aan niemand uitleggen.

De geneesmiddelen hadden wel eens gevaarlijker dan de ziekte kunnen zijn!

Aan mijn Stafhouder — wie is er beter geplaatst om er op te antwoorden — wil ik het delicate probleem van de verplichte rechtsbijstand en de eventuele honorering van de advocaat voorleggen.

* * *

Zo naderen we stilaan het einde van onze tocht.

Vooraleer het monumentale gebouw van de jeugdbescherming waarin ik even uw mentor was, te verlaten, kan ik niet anders dan enige wensen uitspreken, maar moet ik u ook deelgenoot maken aan mijn vreesgevoelens die ik — helaas — niet van mij kan afzetten.

Wanneer de sociale afgevaardigden en de leden van de medico-psychologische centra hun enquêtes in de gezinnen in nood gaan doen, dan blijkt al vlug dat de ondervraagden gaan vertellen wat ze nog slechts aan de buurvrouw vertelden, dat ze — wat later — vertellen

wat ze slechts aan hun man vertelden, dat ze — nog later — vertellen wat ze niet aan hun man vertelden, dat ze ten slotte — vertellen wat ze zelf nog niet wisten.

Wij kunnen het dan zó stellen dat de noodzaak van de openbaarheid, hand in hand met die van de discretie moet gaan, zoniet vrees ik dat deze enquêtes gelijk kunnen staan aan diefstal met braak in de intimiteit, roof van vertrouwen en een aanslag op de geestelijke onafhankelijkheid van de cliënt.

Wanneer in dezelfde orde van ideeën — het is geen loutere veronderstelling — met het oog op de jeugdbescherming, de interventie in de ouderlijke macht van onze Jeugdrechtbanken en Parketten, een substitutie of een in-de-plaatsstelling zou worden, dan vrees ik — en ik ben niet de enige — dat het doel gesteld door deze nieuwe wet ver voorbij zou worden geschoten.

Omdat de *kurve* van de stijgende welvaart en die van de groeiende criminaliteit parallel de hoogte ingaan en omdat het gevaar groot is dat de maatregelen genomen door het jeugdbeschermingscomité en de jeugdrechtbanken zouden worden achterhaald en voorbijgestreefd door

de zo snel evoluerende realiteit, spreek ik de wens uit, dat de casus van de minderjarige in gevaar en zijn familie, met de grootste diligentie en soepelheid zouden worden behandeld.

Omdat de *noden* zo groot en de behoeften zo veelvuldig zijn, spreek ik de wens uit dat een ruim potentieel aan bevoegde mensen en materiële middelen ter beschikking zou worden gesteld, zoniet — vrees ik — is deze wet een doodgeboren kind.

Omdat het om *mensen* gaat, mensen in nood en zo kwetsbaar, spreek ik de wens uit dat de administratieve verstarring en het procedure-formalisme niet de doodbrengende kanker zouden worden van deze zo humane wet.

Omdat de *jeugd* voor een volk en een land zo'n waardevol bezit is, kan geen inspanning te groot, geen prijs te hoog zijn; daarom spreek ik de wens uit dat de geestdrift die de auteurs van deze wet heeft bezield, zou overslaan op allen die aan de uitvoering en de toepassing ervan meewerken, want «niets groots in de wereld is er tot stand gebracht zonder enthousiasme».

Rede van de Heer Stafhouder E. GILSON DE ROUVREUX

Nogmaals levert het Vlaams Pleitgenootschap het bewijs van de doeltreffende en voorname rol die het in het Vlaamse rechtsleven en meer in het bijzonder in de beroepswerkzaamheid van onze balie speelt.

Bij het vervullen van deze rol blijft het trouw aan de wezenskenmerken van de Vlaamse cultuur en traditie, en tevens streeft het naar oorspronkelijkheid, wars van nabootsing van onze burens, zowel uit het noorden, als uit het zuiden.

Op de scheidingslijn tussen twee grote cultuurstromingen, midden in de verleiding tussen de Nederlandse en de Franse cultuur, bleef het Vlaams Pleitgenootschap zichzelf en slaagde het erin in de hoofdstad een opmerkelijke aantrekkingskracht te verwerven, zowel bij de jonge Nederlandstalige advocaten, als bij het intellectuele publiek.

Van die levenskracht en levenwil van Uw vereniging, waarde Confraters, hebt U ook blijk gegeven door niet huiverig te staan tegenover betrekkingen met de «Conférence du Jeune Barreau», betrekkingen waarvan ik kan getuigen dat zij met de dag talrijker en hartelijker worden. Uw homogeniteit en Uw oorspronkelijkheid hebben er niet onder geleden; integendeel, zij werden erdoor versterkt.

De eigenheid van het Vlaams Pleitgenootschap blijkt — maar lang niet alleen — uit zijn sociaal gemeenschapsgevoel, uit een zeker nuchter aanpakken van de zaken en uit een progressistische geest.

Dat mij de eer en het genoegen te heurt valt, hier de eerste vrouw die voorzitter werd van een Brusselse Jonge Balie, meester Hilde Pée, eerbiedig te begroeten en hartelijk te feliciteren, is een zeer duidelijke en tevens bijzonder charmante illustratie van dit laatste kenmerk.

Wat de eerste twee karakteristieken betreft, het onderwerp dat U, waarde confrater, meester Lens, voor Uw openingsrede hebt gekozen, biedt mij nogmaals de gelegenheid mijn bewondering uit te spreken voor de belangstelling van uw pleitgenootschap voor concrete actualiteit en het voortdurend streven, om ambtgenoten en het grote publiek voor te lichten omtrent de gerechtelijke en de rechtskundige problemen van onze tijd.

Van deze zo belangrijke opdracht, hebt U zich waardig en vakkundig gekweten met de eigenschappen van het gemoed die Uw onderwerp vergde. Ik moge U daarvoor en voor uw welsprekenheid in het openbaar gelukwensen.

Het werd reeds vermeld dat het ontwerp van de wet waarvan U sommige aspecten belicht hebt, te danken is aan een gewezen voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap, minister Vermeylen.

In dit verband wil ik eraan herinneren dat de vader van de wet, toen hij nog maar meester Pierre Vermeylen was, het belangrijk handboek schreef over de ambtsregelen en gebruiken van de advocaten — een boek dat elk stafhouder waarlijk altijd bij de hand moet hebben —. Het is dan ook geenszins verwonderlijk dat de wetgever zoveel begrip heeft betoond voor de sociale rol van de advocaat en dat hij hem in de werking van de jeugdrechtbanken een zo voorname plaats heeft toebedacht.

* * *

Er zijn in werkelijkheid weinig gezinnen waar de vele vertakkingen van de wet betreffende de jeugdbescherming, op kortere of langere termijn, zonder uitwerking zullen blijven.

Afgezien van het probleem dat bescherming van minderjarigen tegen het gezinsmilieu doet rijzen, afgezien ook van de moeilijkheden die het wangedrag of de onbuigzaamheid van minderjarigen meebrengen, bemoeit de wet zich ook met bijna elk aspect van het burgerlijk recht, wanneer er minderjarigen bij betrokken zijn: bescherming van minderjarigen, als de ouders overleden of gescheiden zijn, woonplaats van minderjarigen, huwelijk van minderjarigen, beheer van hun goederen, ontvoeging, adoptie enz. . .

Voor de eerste maal worden dus twee heel verschillende gebieden samengebracht.

Tot nog toe deden de problemen in verband met minderjarigen zich eerder voor als het verlengde of het bijkomende van de rechten en verplichtingen die voor de wereld van de volwassenen golden.

Geen wonder dan dat de advocaten, in weerwil van